

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่ง ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๑. ยาจโยคตา อันบุคคลจะบำเพ็ญให้เป็นผลดี ต้องพร้อมด้วยอาการ ๒ คือ มีกำลังทรัพย์พอจะทำได้ไม่ถึงตนเองต้องกลับเป็นผู้ขาดแคลนยากจน ๑ การอุปถัมภ์นั้นช่วยผู้ขอให้พ้นจากความขาดแคลน หรือเพียงพุงตนให้ทรงอยู่ได้ ๑ ถ้าเป็นแต่สักว่ามีคนขอก็ให้เพื่อสมความปรารถนาของเขา เช่นนี้กลางที่กลับแต่จะให้โทษแก่ผู้ได้รับ ทำให้ผู้ได้ง่ายเป็นคนสุรุษสุราย ไม่รู้จักประหยัดทรัพย์ ยวนความอยากได้ของเขาให้เจริญขึ้น ถึงความเป็นคนมักขอเป็นที่เบื้อหน้าของผู้อื่น ๆ สมเด็จพระบรมโลกนาถ เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร ทรงบำเพ็ญพระทานบารมี ได้เคยทรงทดลองมาแล้ว ไม่เป็นผลครั้งนั้น พระองค์มีพระทัยเผื่อแผ่แก่มหาชน ทรงจำแนกนิพิตทานที่ทรงทำประจำแลมหาทานเป็นพิเศษ ใครต้องการอาหารเงินทองยานพาหนะข้าทาสแลอื่น ๆ ก็พระราชทานให้สมปรารถนา บรรดาชนผู้ได้รับพระราโชปถัมภ์ น่าจะตั้งตนได้ใน โภคสมบัติและรู้จักอ้มเอิบ หาเป็นเช่นนั้น ไม่ กลับอยากได้แลขอพระราชทานสิ่งอื่น ๆ อีกต่อไปจนไม่รู้จักประมาณ มงคลคชสารแลราชรถกำลังทรงก็ยังคงกล้าขอพระราชทาน ไม่ยำเกรงแลเคารพในพระราชานุภาพ ไม่เพียงเท่านั้น พราหมณ์ชุกยังกำเริบเหลือดีเพียงภริยาต้องการทาสทาสีทองมีก็ไม่ปรารถนาจะช่วยคนมาใช้ เห็นทางจะได้เปล่า โลกจนไม่รู้สำนึกคนกล้าทูลขอพระลูกเจ้าในคราวเสด็จออกป่าบำเพ็ญพรตที่มีแต่พระมัทรีกับสองพระโอรสพระธิดาเป็นเพื่อนยาก จนพระอินทร์ต้องจำแลงเป็นพราหมณ์มาจากเทวโลก ทูลขอพระมัทรีแล้วแลมอบถวายไว้ ส่วนสองพระโอรสพระธิดาที่พราหมณ์ชุกทูลขอแล้วได้มา ความทราบถึงพระศุขชัยสีวีราช พระราชทานปราสาทและโภคทรัพย์อย่างอื่น ถ้ายสองพระนัดดา มิใช่ว่าอาจทำให้ชุกให้เป็นสุขสมบูรณ์ กลับเพิ่มพูนความไม่รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ จนถึงเป็นอันตรายต่อชีวิต แต่การบริจาคนั้นปานั้นของพระองค์ ไม่สำเร็จประโยชน์

แก่ผู้ได้รับกุมกับประโยชน์ส่วนพระองค์ที่ทรงพร่าลงไป กลับชวนให้เขาเป็นผู้
 อยากได้จนไม่รู้จักประมาณ แม้เป็นทูเรนิทาน คือเรื่องไกลไม่เป็นหลักแท้
 แต่ก็ยังพอเป็นคติแห่งผู้จะขอแห่งผู้จะให้ ได้ ต่อมาในปีฉิมชาติ ทรงสันนิษฐาน
 เห็นการบำเพ็ญพระทานบารมีแม้อย่างนั้นแล้ว ยังไม่อุกฤษฎ์เพราะขาดประโยชน์
 สมบัติ จึงเสด็จออกทรงผนวช ทรงน้อมพระชนมชีพของพระองค์เพื่อ
 เป็นประโยชน์แก่มหาชนทั้งเทวดาและมนุษย์ในทางเป็นพระศาสดาสั่งสอนนี้
 เป็นพระทานบารมีอย่างปรมัตถ์ ส่วนฉราวาสสมบัติ ทรงสละละไว้โดยฐาน
 ตกเป็นของกุลทายาท ไม่ได้ทรงสละสุรุ่ยสุร่ายเหมือนครั้งเสวยพระชาติ
 เป็นพระเวสสันดร พระทานบารมีของพระองค์ในครั้งนี้ ยังประโยชน์ให้สำเร็จ
 แก่ชนนิกรทั้งเทวดาทั้งมนุษย์ได้จริง ประดิษฐานพระบรมพุทธานุภาพให้
 ยิ่งยืนมา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

อุโภหิ กุมารเหหิ จ สทฐี วงกตปพพเต ตโปวันนํ ปวิญฺโจะ โหติ, ตทา ชุชโก
 นามะโก พุราหุมนโณ อตฺตโน ภริยาย ทาสตฺถิกตามคฺเตน โปธิสตฺตสฺส
 กุมาระ ยาจิตุํ อติสุโร ว หุตฺวา อตฺตโน สนฺตคฺกสฺสาปํ สุวณฺณชนฺสฺส ขยภเยน
 อณฺเฏ ภติยา กมฺมมนฺตํ การะตุํ อนิจฺจมาโน มุชา ลทฺฐํ โอตารํ ปสฺสิตฺวา
 อติโลเภน อสมฺปฺชาโน ว วงกตปพพตํ คนฺตฺวา อุโภ กุมาระ ยาจิ ฯ อิํ
 ชุชกสฺส กมฺมํ ตสฺส เหตุญฺตํ โหติ ยํ สกฺโก เทวานมินฺโท เทวโลกโต
 พุราหุมนวณฺเณน อากนฺตฺวา มทฺทีเทวี ยาจิตฺวา ตํ ลภิตฺวา ปฏินิยฺยาเทสิ ฯ
 สลฺขโย ปน สิริราชา ตสฺส อุภินฺนํ กุมารานํ ชุชเกน ยาจิตฺวา ลทฺฐกาวั
 ลตฺวา ตสฺส สตฺตญฺมิกปาสาทํ พหุํ อณฺุณฺชนํ จ กุมารานํ นิกฺกยํ อทาสิ ฯ
 ชุชเกน ลทฺฐํ ปาสาทาทิกํ นาลํ โหติ ตสฺส สุขสมฺปทํ อุปฺปาเทตุํ, ตสฺส ปน
 ชนฺปริโกลเก อมตฺตณฺตํ อนุพฺรุเหติ ยาวเทวสฺส ชีวิตสฺส อนุตรายญฺตํ โหติ ฯ

เอวรูโป หิ โปธิสตฺตสฺส ปริจฺจาโก น เภวลเมว ปฏิกฺกาคากานํ
 ปริจฺจตฺตสทตฺตสริกฺขกํ อตฺถํ น สาเชติ อถโข เตสํ อติริจฺจตฺตาย
 อนุพฺรุหนฺชาโต โหติ ฯ กิณฺจาปี เหนํ ยถาวตฺตวตฺตญฺ ทูเรนิตานมตฺตมฺปิ
 โหติ นิชานรหิตํ อวสฺสํ ปน ยาจิตฺกามาณญฺเจว ทาทฺกามาณญฺจ นิตฺสฺสนรูป
 ภวิตฺถํ อลํ โหติ ฯ อถ อนฺติมชาติยา โส โปธิสตฺโต เอวรูปาย ปฺรูตฺตานปารมฺมิยา
 ปโยคสมฺปตฺติยา อภาวโต อนุกฺกญฺจกาวั ปฏิสลฺยจิกฺขิตฺวา มหาภินิกฺขมณํ
 นิกฺขนฺโต สทฺวมนฺุสฺสาย ปชาย อตฺถาย หิตาย สฺขาย จ สตฺตญฺภาเวน ชีวิตํ
 ปริจฺจชิ ฯ อิํ ปรมฺคฺคตฺตานปารมฺมิ โหติ ฯ กิหิสมฺปตฺติโย ปน กุลทายาทสฺส
 อาเวณฺิณฺชนภาเวน ปริจฺจชิ น เวสฺสนฺตฺรญฺตกาเล วีย วิกิริณฺกภาเวน
 ปริจฺจชิ ฯ ตทา ตสฺส เอวรูปา ทานปารมฺมิ ยถาตฺถํ สทฺวมนฺุสฺสาย ปชาย
 อตฺถํ สาเชติ พุทฺธสฺสาสนสฺส จ ยาวชฺชตฺตนา จิรญฺจติปฺจฺจโย โหติ ฯ